

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 466/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Ivana Fiačana (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČIA], zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 32Csp/60/2017 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15Co/204/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ako aj práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 32Csp 60/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15Co/204/2018. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ si uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 700 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a zapožičaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledovný stav vecí:

Sťažovateľ je žalobcom v konaní o zaplatenie a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré bolo iniciované na okresnom súde žalobou 12. októbra 2017. Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 32Csp/60/2017-2019 z 24. mája 2018 tak, že konanie v časti zastavil, vo zvyšku žalobu zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania. Sťažovateľ sa proti meritórnemu rozsudku odvolal 2. júla 2018, spis bol krajskému súdu predložený 30. augusta 2018. Krajský súd rozsudkom č. k. 15Co/204/2018-367 z 29. septembra 2021 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a zmenil ho vo výroku III tak, že žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % a náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Po vrátení spisu 10. novembra 2021 na okresný súd tento rozhodol uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 32Csp/60/2017-397 z 23. februára 2022 o výške trov konania. Uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 14. marca 2022. Sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal 28. marca 2022 sťažnosť. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 4. mája 2022.

4. Po podaní ústavnej sťažnosti sudca okresného súdu uznesením č. k. 32Csp/60/2017-422 z 1. júna 2022 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 18. júna 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ uvádza, že namietané konanie nie je ani po viac ako 5 rokoch odo dňa podania žaloby právoplatne skončené v rozsahu agendy trov konania, ktoré tvorí neoddeliteľnú súčasť konania. Krajský súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľa viac ako 3 roky a 3 mesiace, teda podľa neho ústavne neprimeranú dobu. Po vrátení spisu okresnému súdu zasa ten do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne nerozhodol o výške nároku žalovaného na náhradu trov konania. Predmetné sporové konanie má pritom pre sťažovateľa osobitný význam, keďže sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy a zaplatenia sumy, ktorú ako spotrebiteľ na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky žalovanému už plnil.

6. Sťažovateľ apeluje na skutočnosť, že je slabšou stranou v konaní, od počiatku vedenia súdneho konania je aktívnou stranou sporu, vždy rešpektoval pokyny súdu a vždy dodržal súdom stanovené lehoty na predloženie vyjadrení a nevykonal také úkony, ktorými by predĺžil dané súdne konanie.

7. Keďže všeobecné súdy prekročili ústavne konformnú dĺžku konania aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), teda ani po 5 rokoch nie je právoplatne rozhodnuté o náhrade trov konania, podľa sťažovateľa jeho stav právnej neistoty stále trvá a má nárok aj na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v uplatnenej výške, a to aj s poukazom na judikatúru ESLP. Sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 5 700 eur, ktorého výšku vypočítal na základe stanoviska občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky č. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011, berúc do úvahy infláciu, právnu a faktickú jednoduchosť sporu, celkovú dobu

trvania konania a správanie sťažovateľa, ktorý žiadnym spôsobom neprispel k celkovej dĺžke konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa sú tvrdené zbytočné prietahy v konaní o zaplatenie a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, v ktorom už bolo síce meritórne rozhodnuté, avšak ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo ešte ani po 5 rokoch od začatia konania právoplatne rozhodnuté o výške nároku na náhradu trov konania, teda právna neistota sťažovateľa, pre ktorého ako slabšiu stranu má toto konanie osobitný význam, ešte nebola podľa sťažovateľa odstránená.

III.1. K aplikovateľnosti ustanovení charty:

9. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016, C-205/2015, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

10. Predmetom napadnutého konania je určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok posudzovanej spotrebiteľskej zmluvy upravenej právom Európskej únie, a preto ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľa dochádza k aplikovaniu práva Európskej únie. Ústavný súd zastáva názor, že na prípad sťažovateľa sa ustanovenia charty aplikujú (podobne IV. ÚS 581/2021).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote:

11. Ústavný súd uvádza, že pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 41/02, IV. ÚS 581/2021).

12. Ústavný súd taktiež už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor

vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

13. Ako vyplýva zo zistení ústavného súdu, v čase podania ústavnej sťažnosti (4. mája 2022) bola vec sťažovateľa v merite veci už právoplatne rozhodnutá (24. novembra 2021). Krajský súd, ktorého ako porušovateľa sťažovateľ označil, už v čase podania ústavnej sťažnosti nemohol vykonávať vo veci žiadne úkony, a teda už nemohlo ísť zo strany krajského súdu o aktuálny a trvajúci zásah orgánu verejnej moci, ktorý by bol spôsobilý zapríčiniť v konaní zbytočný priet'ah. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15Co 204/2018 pre namietané porušenie sťažovateľom označených práv v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol ako zjavne neopodstatnenú (podobne napr. II. ÚS 508/2020, III. ÚS 372/2022, IV. ÚS 581/2021).

14. Pri hodnotení, či došlo k porušeniu predmetných práv, ústavný súd v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva do úvahy berie i) zložitost' veci vrátane povahy sporu a jeho významu pre účastníka konania; ii) správanie účastníka konania a iii) postup súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

15. Predmetom konania bola žaloba o zaplatenie a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky. Povaha veci z hľadiska jej významu pre sťažovateľa nie je takou závažnou, aby si vyžadovala osobitný, resp. výnimočný prístup súdu z hľadiska rýchlosti jeho rozhodovania (podobne IV. ÚS 73/2022, III. ÚS 551/2021). Čo sa týka právnej či faktickej náročnosti veci, ústavný súd konštatuje, že problematika neprijateľných zmluvných podmienok je v súčasnej dobe často judikovaná, patrí do bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd v merite veci rozhodol po dvoch pojednávaniach v podstate na základe písomných podkladov, nemožno hovoriť ani o faktickej zložitosti predmetného konania.

16. Čo sa týka správania sťažovateľa, ústavný súd zo spisového materiálu nezistil nič, čo by bolo možné pričítať na vrub sťažovateľovi v súvislosti s dĺžkou konania.

17. Okresný súd v napadnutom konaní postupoval priebežne, po doručení obžaloby 12. októbra 2017 rozhodol v merite veci rozsudkom už 24. mája 2018, teda po 7 mesiacoch, po podaní odvolania sťažovateľa z 2. júla 2018 a jeho zaslaní na vyjadrenie druhej strane sporu bol spis predložený na odvolací súd už 30. augusta 2018. Po rozhodnutí odvolacieho súdu bol spis vrátený okresnému súdu 10. novembra 2021, rozsudok okresného súdu v merite veci v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 24. novembra 2021, okresný súd vyzval žalovaného na vyčíslenie výšky nároku na náhradu trov konania 12. januára 2022, po vyjadrení žalovaného a doplnení vyžadovaných podkladov z jeho strany bolo uznesením z 23. februára 2022 rozhodnuté o výške nároku na náhradu trov. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením z 1. júna 2022, ktoré bolo sťažovateľovi (jeho právnomu zástupcovi) doručené 18. júna 2022. O výške nároku žalovaného na náhradu trov konania tak okresný súd rozhodoval v dvoch inštanciách šesť mesiacov.

18. V postupe okresného súd preto ústavný súd nezistil obdobie nečinnosti alebo neefektívny postup, ktorý by bol spôsobilý zasiahnuť do sťažovateľom označených práv. Obdobie, počas ktorého okresný súd rozhodoval o výške nároku žalovaného na náhradu trov konania (šesť mesiacov), nemožno považovať za neprimerane dlhé, aj to aj vzhľadom na skutočnosť, že v merite veci bola právna neistota sťažovateľa už odstránená (podobne III. ÚS 372/2022).

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku sa už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu